

CHAU TÂM VÀ ĐỒNG PHẠM CHỐNG NGƯỜI THI HÀNH CÔNG VỤ HAY CỐ Ý GÂY THƯƠNG TÍCH?

NGUYỄN TRƯỜNG GIANG*

1. Nội dung vụ việc:

Khoảng gần 02 giờ 00' ngày 28/4/2020, Chau Tâm, Chau Dạn (hai anh em), Chau Ha, Chau Chem cùng khoảng 70 đối tượng chia làm nhiều toán vượt biên giới trái phép sang Campuchia để vận chuyển thuốc lá về Việt Nam theo đường biển. Trước khi đi, các đối tượng đều mang theo gậy để chống trơn trượt và sử dụng để chống trả nếu bị Bộ đội biên phòng bắt giữ. Sau khi nhận thuốc lá, các đối tượng đi về Việt Nam bằng đường biển và di chuyển cách bờ khoảng 100m. Khi đi ngang qua chốt Biên phòng trực phòng chống dịch Covid-19 và tội phạm trên biên giới thuộc khu vực cột mốc, khu phố X, phường M, thành phố H, tỉnh K thì bị tổ công tác phát hiện, ngăn chặn, bắt giữ được các đối tượng Chau Pha, Tăng Văn N và 05 bao tải thuốc lá nhập lậu.

Khi bị lực lượng Biên phòng bắt giữ và thu giữ thuốc lá, nhiều đối tượng đã hô hào, kích động nhau bằng tiếng Việt Nam và tiếng Campuchia: “Nó bắt người, thuốc của mình rồi, quay lại đánh chết nó đi”. Vì vậy, sau khi vác thuốc lá trở về Campuchia, Chau Tâm, Chau Dạn rủ người khác quay

lại cùng Chau Chem, Chau Ha và nhiều đối tượng khác dùng gậy tấn công lực lượng Biên phòng. Trong đó, Chau Chem dùng gậy chuẩn bị từ trước đánh trúng vào sườn trái làm quân nhân Phùng Minh Q ngã xuống nước nhưng không bị thương tích; quân nhân Đặng Văn Q đến hỗ trợ cũng bị nhiều đối tượng dùng gậy đánh gây thương tích ở đầu. Thấy các đối tượng tấn công Bộ đội Biên phòng, quân nhân Phạm Anh T (là Cảnh sát cơ động phối hợp công tác) dùng súng bắn đạn cao su bắn chỉ thiên hai lần và yêu cầu các đối tượng dừng lại, nhưng các đối tượng vẫn tiếp tục xông đến đánh và thách thức. Chau Tâm xông vào định dùng gậy đánh thì bị quân nhân T bắn trúng miệng nhưng các đối tượng khác vẫn lao vào dùng gậy đánh T và gây thương tích ở đầu, mặt, lưng. Đối với Chau Ha, khi bị phát hiện đã giằng co, xô đẩy chống lại lực lượng làm nhiệm vụ không cho bắt giữ thuốc lá nhưng không được thì chạy thoát về phía Campuchia. Tuy nhiên, nghe theo lời kêu gọi, kích động, Chau Ha tiếp tục quay lại cùng một số đối tượng khác xông

** Trung tá, Thạc sĩ, Điều tra viên Phòng điều tra hình sự Bộ đội biên phòng.*

vào đập phá tài sản trong chốt của lực lượng Biên phòng rồi bỏ trốn vào rừng được thì bị Bộ đội Biên phòng bắt giữ. Sau khi các đối tượng bỏ chạy, Cơ quan điều tra tiến hành khám nghiệm hiện trường, thu giữ 01 thùng thuốc lá Hero, 22 cây gậy nhiều kích thước khác nhau của các đối tượng bỏ lại.

Theo kết luận giám định của Trung tâm pháp y tỉnh K, quân nhân Phạm Anh T và Đặng Văn Q có tỉ lệ tổn thương cơ thể do thương tích gây ra lần lượt là 13% và 3%, song Cơ quan điều tra (CQĐT) không xác định được người nào gây ra thương tích cho những quân nhân này.

Quá trình truy tố, xét xử vụ án, có hai quan điểm khác nhau về định tội danh đối với các đối tượng Châu Tâm, Châu Dện, Châu Chem, Châu Ha như sau:

Quan điểm thứ nhất cho rằng: Châu Tâm và đồng phạm chỉ phạm tội “Chống người thi hành công vụ” (Điều 330 Bộ luật Hình sự năm 2015). Bởi lẽ, do vụ án xảy ra vào ban đêm, có đồng đối tượng tham gia, CQĐT không xác định được cụ thể người nào đã gây ra thương tích cho quân nhân Phạm Anh T và Đặng Văn Q. Hơn nữa, giữa các bị can Châu Tâm, Châu Dện, Châu Chem và Châu Ha không có sự bàn bạc, thống nhất với nhau trong việc tấn công lực lượng Biên phòng. Hành vi của các bị can chỉ mang tính tự phát vì muốn lấy lại số thuốc lá vận chuyển trái phép từ Campuchia về Việt Nam và giải cứu cho đối tượng vận chuyển thuốc lá bị bắt giữ nên đã dùng gậy đe dọa, tấn công lực lượng Biên phòng và Công an đang thực hiện nhiệm vụ. Đối với đối tượng Châu Tâm,

khi quân nhân Phạm Anh T bắn hai phát súng chỉ thiên cảnh cáo, Châu Tâm không sợ mà vẫn lao vào tấn công lực lượng làm nhiệm vụ và bị bắn trúng miệng. Châu Dện, Châu Chem đã dùng gậy đánh lại lực lượng làm nhiệm vụ. Châu Ha chỉ giằng co, xô đẩy chống lại người thi hành công vụ. Khi quay lại chốt Biên phòng, Châu Ha cũng chỉ dùng gậy đe dọa cán bộ, chiến sĩ làm nhiệm vụ. Những hành vi này của Châu Tâm, Châu Dện, Châu Chem và Châu Ha thuộc trường hợp đồng phạm gián đơn nên phạm vào tội “Chống người thi hành công vụ” theo quy định tại khoản 1 Điều 330 Bộ luật Hình sự năm 2015.

Quan điểm thứ hai cũng là quan điểm của tác giả cho rằng, tuy các bị can Châu Tâm, Châu Dện, Châu Chem và Châu Ha không bàn bạc, thỏa thuận trước khi tấn công lực lượng Biên phòng, nhưng trước khi thực hiện hành vi vận chuyển thuốc lá trái phép, các bị can đều chuẩn bị gậy để sẵn sàng chống lại lực lượng làm nhiệm vụ. Sau khi việc vận chuyển thuốc lá bị lực lượng Biên phòng phát hiện và bắt giữ đối tượng Tăng Văn N, Châu Pha và 05 thùng thuốc lá thì các bị can nghe theo lời kêu gọi, kích động “nó bắt người, thuốc của mình rồi quay lại đánh chết nó đi”, nên đã cầm gậy quay lại tấn công lực lượng làm nhiệm vụ là đã tiếp nhận ý chí chủ quan của nhau cùng tham gia vào việc tấn công lực lượng Biên phòng. Cho dù các bị can không trực tiếp gây thương tích cho quân nhân T, Q nhưng việc quay lại và mang theo hung khí của các bị can đã tạo điều kiện thuận lợi cho người thực hành (dù chưa xác định được) đánh nạn nhân gây

thương tích. Vậy nên, dù CQĐT không xác định được đối tượng trực tiếp gây ra thương tích cho quân nhân T, Q thì các bị can Chau Tâm, Chau Chem, Chau Dện, Chau Ha cũng phải chịu trách nhiệm chung về hậu quả thương tích của người thi hành công vụ do các đối tượng khác gây ra. Vì khi thực hiện tội phạm, Chau Tâm, Chau Dện, Chau Chem, Chau Ha không chỉ cố ý đối với hành vi phạm tội của mình mà còn biết và mong muốn sự tham gia của những người khác, thể hiện trên hai phương diện về lý trí và ý chí. Về lý trí, mỗi bị can đều nhận thức được tính chất nguy hiểm trong hành vi của mình và những đồng phạm khác khi quay lại dùng gây tấn công lực lượng Biên phòng, thấy trước được hậu quả chung của hành vi phạm tội đó. Về ý chí, những bị can khi thực hiện hành vi đều mong muốn giải cứu người và lấy lại thuốc lá bị Bộ đội Biên phòng bắt giữ chính là

mong muốn hậu quả xảy ra. Hành vi của các bị can Chau Tâm, Chau Dện, Chau Chem và Chau Ha đã cấu thành tội “Cố ý gây thương tích” theo quy định tại khoản 2 Điều 134 Bộ luật Hình sự năm 2015.

Mặt khác, tại mục 5 Chương 6 Nghị quyết số 04/HĐTP ngày 29/11/1986 của Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao; Công văn số 03/TATC ngày 22/10/1987 của Tòa án nhân dân tối cao (các hướng dẫn này hiện chưa có văn bản khác thay thế) hướng dẫn việc xử lý đối với tội phạm chống người thi hành công vụ; cố ý gây thương tích theo Điều 205 và Điều 109 Bộ luật Hình sự năm 1985 đều có quan điểm nếu gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người thi hành công vụ thì bị xử lý về tội “Cố ý gây thương tích”.

Rất mong nhận được ý kiến trao đổi của bạn đọc trên tạp chí Kiểm sát. □

KINH NGHIỆM RÚT RA ...

(Tiếp theo trang 54)

được an toàn, hiệu quả, trước khi tiến hành khám xét, CQĐT đã làm tốt công tác chuẩn bị, đặc biệt là việc nghiên cứu đặc điểm nhân thân, mối quan hệ cũng như thái độ chấp hành của đối tượng đối với cuộc khám xét. Nhận định với tình huống đối tượng bị thương tích phải đi cấp cứu thì việc khám xét vào thời điểm ngay sau khi xảy ra vụ án có thể gặp phải sự chống đối của gia đình đối tượng, vì vậy, CQĐT đã

đưa ra cách xử lý đối với tình huống trên nên quá trình khám xét đã diễn ra an toàn.

Ngoài ra, căn cứ vào đặc điểm nhân thân của đối tượng N (có 05 tiền án, 02 tiền sự về hành vi chiếm đoạt tài sản, bản thân đang bị HIV) và đối tượng cho rằng chính mình là bị hại trong vụ án trên, khi thi hành lệnh bắt bị can để tạm giam đối với Dương Tuấn N, CQĐT đã dự kiến đến tình huống đối tượng có những biểu hiện tiêu cực và căn cứ tình trạng sức khỏe của đối tượng để lựa chọn thời gian và địa điểm bắt (ngay sau khi đối tượng ổn định về sức khỏe) và thi hành lệnh bắt bị can để tạm giam ngay tại trụ sở CQĐT để đảm bảo an toàn. □